

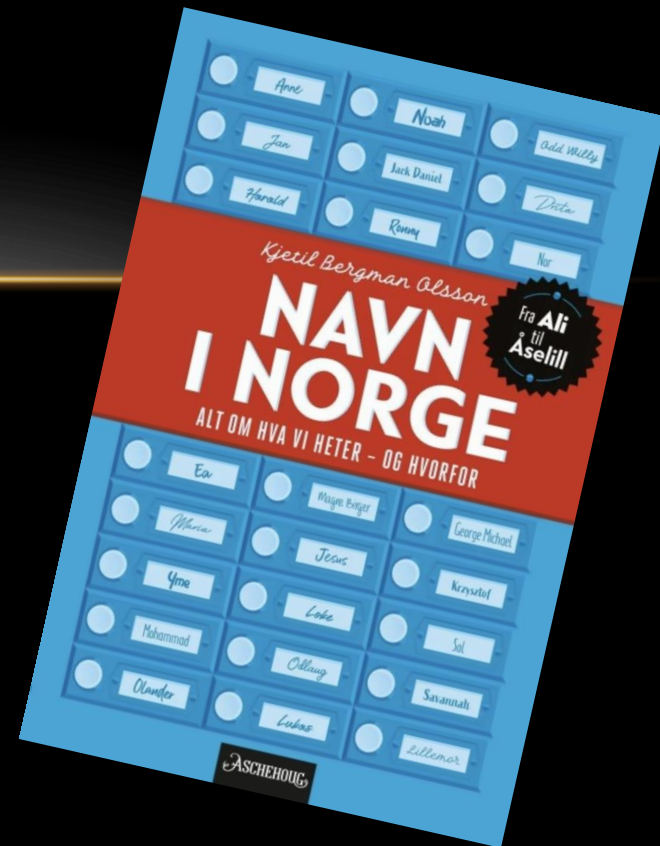
NAVN I NORGE

ALT OM HVA VI HETER – OG HVORFOR

Av

Kjetil Bergman Olsson

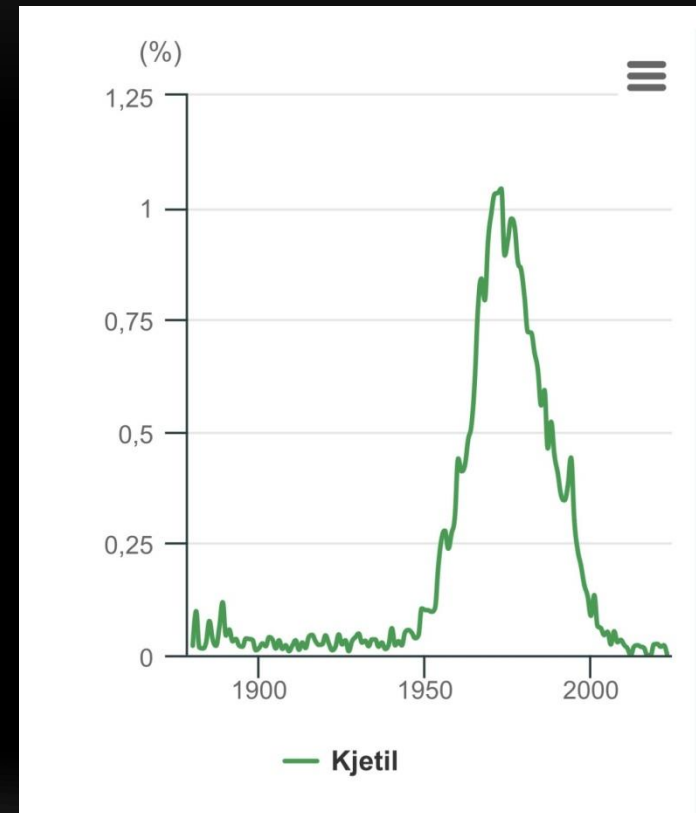
HVA SKAL BARNET
HETE?

HVA HETER DU?

Kjetil

- Betyr offerkjele eller hjelm
- Kun én popularitetstopp i moderne tid

NAVN ER IDENTITET

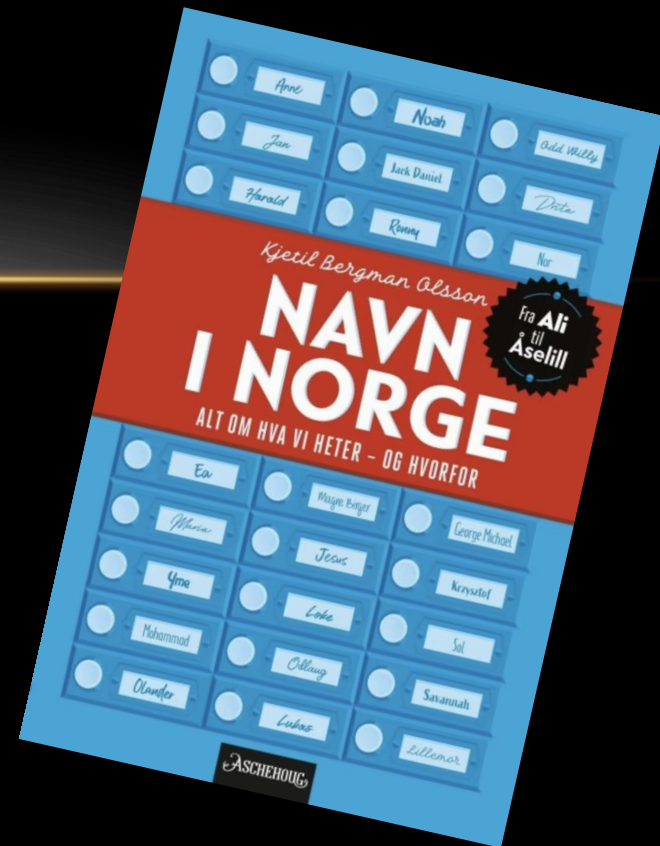
NAVN I NORGE

ALT OM HVA VI HETER – OG HVORFOR

Av

Kjetil Bergman Olsson

HVA SKAL BARNET
HETE?

ALLE HETER NOE

- Men kun et drøyt dusin menn bærer navnet Noe.
- Navnegjenbruk går som en rød tråd gjennom historien, og navnemassen vår er fortsatt nokså homogen.

Erna Solberg bytter navn

Helsefagarbeider Erna Solberg får kjeft hver eneste dag og drapstrusler. Nå bytter hun navn.

NAVNESØSTER: Erna Solberg har i årevis fått tyn gjennom å ha samme navn som statsministeren. Nå bytter hun navn.

ANSELIG NAVNERIKDOM

- Gjenbruk, for eksempel i kongerekken
 - I 284 år, fra 1530 til 1814 het alle de dansk-norske kongene enten Kristian eller Fredrik
- De 50 vanligste fornavnene, ledet av av Jan og Anne, brukes av nesten 1 800 000 nordmenn
- Over 40 000 navn å velge mellom – avhengig av hvordan vi teller
 - Antallet unike fornavn – der hver skrivemåte regnes som et navn – for personer bosatt i Norge i 2024 er nesten 140 000
- Bare i 2023 ble det registrert over 5000 nye fornavn her til lands

NAVN SKRIVER VÅR HISTORIE

Hvert år blir det født rundt 50 000 barn i Norge. Alle blir kronet med et fornavn, som de trolig vil bære fra vugge til grav. Når livet så tar slutt, summeres alt med to datoer og et navn på en gravstein. Iblant også med en Stein begravet, for i dagens Norge har vi nesten 9 000 levende Steiner. Og slik skrives historien, av og med navn i alle kategorier.

S – FOR SUPERMANN

*23 MENN HAR S
SOM SITT FØRSTE
FORNAVN*

KORTE NAVN SOM HAR SKREVET SEG INN I HISTORIEN

- Anna var det mest populære kvinnenavnet i Norge fra SSBs tidligste statistikk i 1880 og helt frem til 1917. Hvert eneste år.
- Ole preget listene fra 1880 og frem til 1900-tallet. Fra 1911 ble tronen overtatt av Arne som var toppnavn i 25 påfølgende år. I 1940 overtok Jan navnehegemoniet med 34 år på toppen av listen av populære navn.

NAVN MED BÅND TIL ORD OG UTTRYKK

- Mange kjenner en Frank, og de fleste kjenner uttrykket *fri og Frank*.
- På samme måte har Hans bygget seg inn i lathans
- Det er nok også flere som tenker på legemidler når de hører navnet Salve, enn de som tenker på det å vokse når de hører navnet Gro. Det til tross for at Gro kommer av ordet gro, mens Salve egentlig betyr noe helt annet enn hva det høres ut som.
- Faktisk er det slik at hele seks av våre ti mest brukte ord er i bruk som navn.

Å drive Vallø Marina er blitt en livsstil for Frank og Marina: - Vi har en hytte, men den blir ikke brukt så ofte

Frank Berentsen har drevet Vallø Marina siden 1990. Samboer Marina Askeland startet å jobbe der i 1998. Foto: Aleksander Limkjær

NAVN OG INITIALER

Grimstad Adressetidende.

1/2

Spesielle initialer: Slik ser initialene og arbeidsjakka til en ansatt i kommunen ut. Foto: Kjetil Karlsen

Dette er mannen bak de spesielle initialene

SKRIVEMÅTER OG DIALEKTUTGAVER

- Mange heter Anders og ikke Anners, selv om Anders uttales Anners på Østlandet
- Dialektvarianter
 - Iblant vanskelig å anta hvilket som er hovedform og hvilket som er dialektvarianten
 - Børge – som i Brende – er ikke laget av Birger, men Børgefjell nasjonalpark

TVEKJØNNEDE NAVN OG DE SOM HAR SKIFTET KJØNN

Vi bærer også navn som er tvekjønnnet, som Kim, og navn som har skiftet kjønn. Her til lands var Vilje for eksempel et guttenavn, og på 1960-tallet hadde det kun mannlige bærere. I dag er det klart flest jenter som heter Vilje, til tross for at det opprinnelig var navnet på en av Odins to brødre.

OG APROPOS NORRØNE NAVN ...

- Norrøne navn har kjønnsnøytrale forledd, men etterleddene er kjønnsesifikk
- Noen er velbrukt, som Tor, og enkelte er å finne på listen over populære babynavn, som Odin.
- Norrøn navnebok omtaler over to tusen norrøne navn eller navnevarianter, men om lag seks hundre av disse har ingen eller under fire navneregistreringer, og rundt tre hundre har under ti.

NAVN LAGET BASERT PÅ INTERESSER OG LIDENSKAPER

- 6 personer heter Remy Martin
- Like mange heter Jack Daniel

Ville du kalt opp ungen etter favoritten i barskapet?

Jack Daniel (28) og Remy Martin (30) får begge spørsmålet.

FORNØYD: Jack Daniel Bågenhammar (28) er godt fornøyd med navnet sitt. Moren derimot, er ikke overbegeistret. Foto: FOTO: Privat

TEGNESERIENAVN

- Det mest opplagte er Donald, som 69 nordmenn heter, selv om de fleste nå forbinder navnet med den forhenværende presidenten i USA.
- Betydningen til navnet passer også best til den hårfagre eks-presidenten, for navnet betyr verden + mektig.

NAVN OG STATUS

- Typiske vestkantnavn har blant annet vært Preben, Carl og Haakon.
- Henriette er et annet eksempel med historisk snobbefaktor. Henriette var et navn som var mest brukt av døtre av embetsmenn og borgerskap på 1800-tallet og første del av 1900-tallet. Navnet har hatt sin renessanse i nyere tid, særlig på Oslos vestkant.
- Noen ønsker imidlertid enda mer navneglans, og velger merke(vare)navn. 55 kvinner i Norge heter Chanel til fornavn, og fem menn heter Armani.

LAVSTATUSNAVN

- Tradisjonelt sett har navnene Glenn, Kenneth, Kent og Tommy hatt klare østkantprofil.
- Men det er et annet navn som gjerne har symbolisert lavstatusnavn. For å finne opphavet til det navnet må vi tilbake til vikingtiden. Vikingene tok nemlig ned seg navnet Ragnvald(r) til de britiske øyer, og der fant det etter hvert en ny form, Ronald. Varianten Ronald levde uforandret i flere hundre år, helt til den store utvandringen til Amerika. Dit dro også noen Ronald-er, enkelte helt til Hollywood, men da ble de gjerne kalt Ronnie, som ble den vanlige kjæleformen til Ronald. I etterkrigstiden dukket de amerikanske Hollywoodfilmene opp på norske lerreter, og med dem navnet Ronnie eller Ronny. Litt forenklet kan vi derfor si at Ragnvald reiste ut i den store verden og kom tilbake som Ronny 1000 år senere.

ANGLOAMERIKANSKE NAVN SOM HAR SLÅTT AN - LOKALT

- Noen angloamerikanske navn hylles også. Vase på Lista er et slikt sted. De har erklært seg som det mest amerikanske stedet i Norge, og her heter de også Larry, Steve og Sally.
- Tilsvarende har Øksnes kommune i Vesterålen over dobbelt så mange engelske navn som i resten av Norge.

FLERNAVNSMOTEN

- Vi bærer mange navn og få navn, dobbeltnavn og navn med bindestrek. Da flernavnsmoten kom til landet skulle det vise seg at den ga enkelte overtenning. Så også i dag.
- I Hadsel kommune i Nordland bar 97 prosent av alle menn og 99 prosent av alle kvinner dobbeltnavn på slutten av 1800-tallet. I Skjåk i Oppland bar til sammenligning kun ca. 5,7 prosent av mennene og 9,7 prosent av kvinnene dobbeltnavn i perioden 1900-1915.

MELLOMNAVN OG ETTERNAVN

- Det som ikke alle er klar over er at mellomnavn i Danmark, Sverige og Norge har en spesiell stilling fordi de bare betegner navn som også kan være etternavn.
- Visste du at det helt frem til 1979 var folk i Norge som ikke hadde etternavn. I prosessen med at folk måtte ta etternavn ble det etter hvert svært mange Sen-navn. Etter hvert så mange at Justisdepartementet i 1902 la frem et lovforslag der det annet ble foreslått et forbud mot patronymer.
- Vet dere hvem Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno María de los Remedios Cipriano de la Santísima Trinidad Ruiz y er?

OPPEGÅRD

Han har Norges lengste navn (vel?)

Julius Andreas Gimli Arn MacGyver
Chewbacka Highlander Elessar-Jankov fra
Oppegård lurer på om han har Norges
lengste navn. Førerkortet mangler bare to
navn og tre bokstaver i ett fornavn...FOTO:
STIG PERSSON

NORSKE NAVN OG SÆRBOOKSTAVER

- Mange av navnene vi oppfatter som særnorske er kun norske- eller skandinaviske former av navn som har kommet fra utlandet.
- Noen av navnene her til lands brukes imidlertid svært få andre steder utenfor Norges grenser, som Sondre.
- I tillegg har vi lokale varianter som Gurå av Guro fra Ryfylket. Dette er det eneste navnet i Norsk fornavnleksikon med 10 001 navn som slutter på å. Ægir er det eneste navnet som starter på Æ.
- Siden 1939 har navn med særbokstaver blitt stadig sjeldnere. Det året hadde æ-, ø- og å- navn en andel på 8.9 prosent, mens det ved starten av 2000-tallet var sunket til en prosent.

OPPKALLING

Skikken med de dypeste røttene i Norge er oppkalling etter døde slektninger. Dersom man oppkalte etter levende personer, kunne det tolkes som at man ønsket livet av vedkommende. Håpet var at barnet skulle arve de gode egenskapene til avdøde. I dag er oppkalling langt mer enn bare etter slektninger.

DOBBEL LYKKE!

 NRK Nyheter ✓
2 t · 🌐

Til høsten slipper Lykke Lise (12) å gjøre lekser hjemme 📖

nrk.no
Kommune dropper hjemmelekser i alle grunnskoler

MÅNEDSNAVN

- Det månedsnavnet som har sterkest sammenheng med fødselstidspunktet er April, mens mange heter August uten å være født i august.
- August kommer av det latinske Augustus, som betyr opphøyet.
- Augustus var den første romerske keiser (63 .Kr. – 14. e.Kr). Måneden august, som før het sextilis (den sjetten) er oppkalt etter ham.

NAVN ETTER POSISJON I FAMILIEN

- Den enkleste motstandsvei kan også være å gi navn etter posisjon i familien, som Bror.
- Søster er også et registrert fornavn, men det er det ingen som heter.
- Det er også fire mennesker som heter Far i Norge. Interessant nok er alle kvinner.
- Da er det nok enklere og sikrere å videreføre sitt eget navn, for noen er så fornøyd med sitt eget navn at de gir det videre til sitt avkom, gjerne med jr. bak. 37 menn har også Junior som sitt første fornavn.

NUMMERNAVN

- Såkalte nummernavn er også en enkel måte å navngi på, men det var mer aktuelt tidligere med store barnekull. For de fleste familier i dag kommer ikke til Octavia – som betyr den åttende.
- Men 18 personer heter Octavia i dagens Norge, to mer enn for ett år siden.
- 60 kvinner heter for øvrig også Ni, - også to mer enn for ett år siden, mens 19 kvinner og fire menn heter To. Det vi si, siste år mistet vi en To, så navnet er nå ikke lenger å finne i SSBs statistikker.

GEOGRAFINAVN

- Noen har nok fått navnet Scott fordi de er fra Skottland, og det er også det navnet betyr.
- Andre, 184 kvinner, heter Asia, selv om det neppe er noen som er oppkalt etter verdensdelen. Asia er nemlig også en forkortelse av Anastasia.
- Vi har også navneavtrykk fra Amerikansk geografi. 10 nordmenn har nemlig Washington som sitt første fornavn.

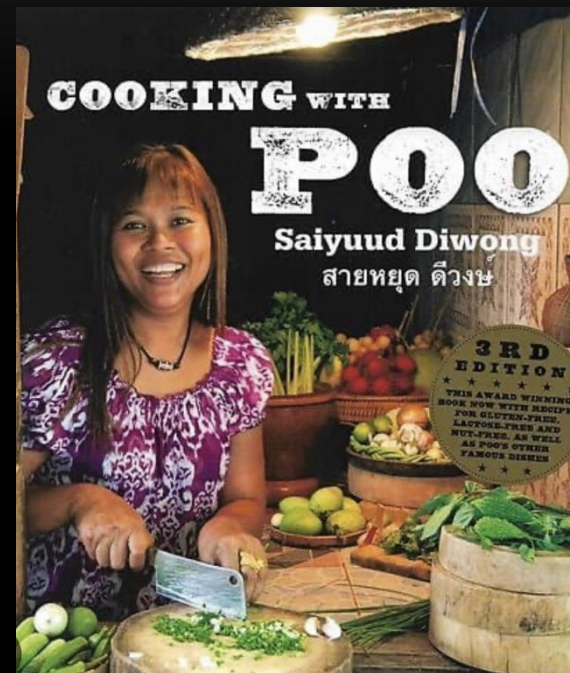
NAVN MED GEOGRAFISK REFERANSE

- Lars kommer for eksempel av Laurentius, som betyr mann fra Laurentium, en oldtidsby i Italia.
- Her til lands skriver navnet seg tilbake til slutten av 1400-tallet, men det var først to hundre år senere at det begynte å gjøre seg gjeldende.
- I dag er det landets femte mest brukte.

NAVN I INTERNASJONAL KONTEKST

- Vi er mer internasjonalt orientert nå enn tidligere. Ikke bare har vi navnebrødre og –søstre i Sydney, Rio og Mali, enkelte av oss heter faktisk Sydney, Rio og Mali.
- Vi velger nå gjerne mer internasjonale navn – for de fungerer godt også når vi forlater norsk jord og på nettet.
- Enkelte norske navn får nemlig en helt annen betydning på engelsk: I am Sjur, he is Odd and he is Bård.
- Heter du derimot Dick, som nesten 60 menn i Norge gjør, kan du trygt reise til USA uten at noen hever et øyenbryn.

- Det kan også være motsatt, at utenlandske navn blir snodige i Norge. For eksempel knytet til mat, for de som vet hva poo blir til på norsk.
- Eller er Bruce veldig likt drikken brus og Steve høres ut som ordet stiv.
- Samtidig har reiser også bidratt til å spre navn ut av Norge. De russiske navnene Igor og Oleg er for eksempel laget av nordiske Ingvar og Helge.

NAVN OG BETYDNING

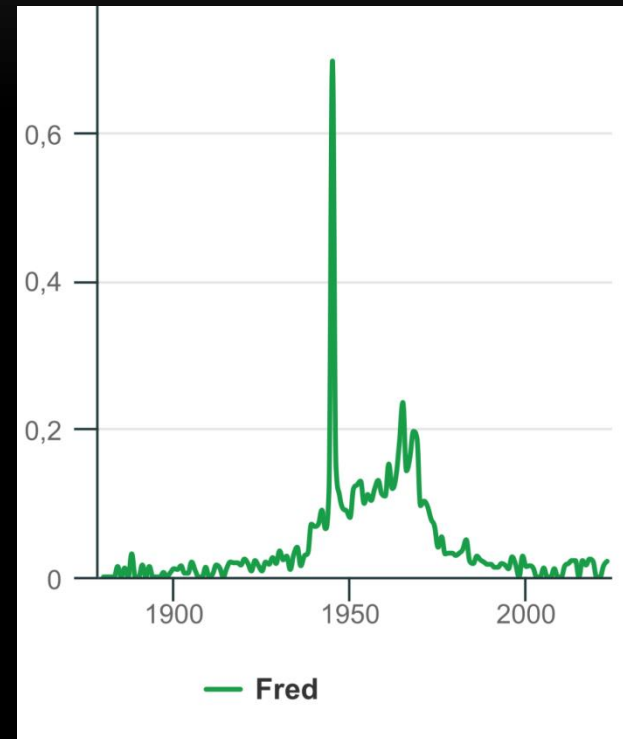
- Navnet Kevin kan for eksempel antyde at det har vært en god fødsel, navnet betyr i alle fall det, mens Benoni rett og slett betyr smertesønn.
- Navnenes betydning er ikke blant de viktigste kriteriene for navnevalg i våre dager. Det gjør at noen får navnet Paul som betyr liten, selv om Paul en dag skal bli stor.
- 542 kvinner heter også Klaudia som betyr halt, og 24 kvinner heter Malvina som betyr glatte øyenbryn.
- Mange av våre norrøne navn består også av to navneledd som ikke gir logisk mening sammen– for eksempel ved at begge leddene betyr det samme.

FLERE OPPHAV OG BETYDNINGER

- Tallulha
 - Det har vært brukt av choctaw-stammen i USA, der det betyr rennende vann. Samtidig kan det bety by på gresk. Det kan også være en irsk variant av Tallula, som betyr fruktbar kvinne eller prinsesse.
 - Ti personer var i Norge registrert med navnet Tallulha i 2022, en av dem Märtha Louise og avdøde Ari Behns tredje datter. I dag er navnet faktisk ikke registrert i SSBs register, hvilket vil si at under fire bærer det.

NAVNEFRED

- Navnefred
 - I Norge finnes det 1 828 menn som heter Fred. Navnet fikk nemlig et voldsomt oppsving i 1945. Fred betyr altså fred og er en engelsk kortform av Fredrick og Alfred.

FLERE FREDELIGE NAVN

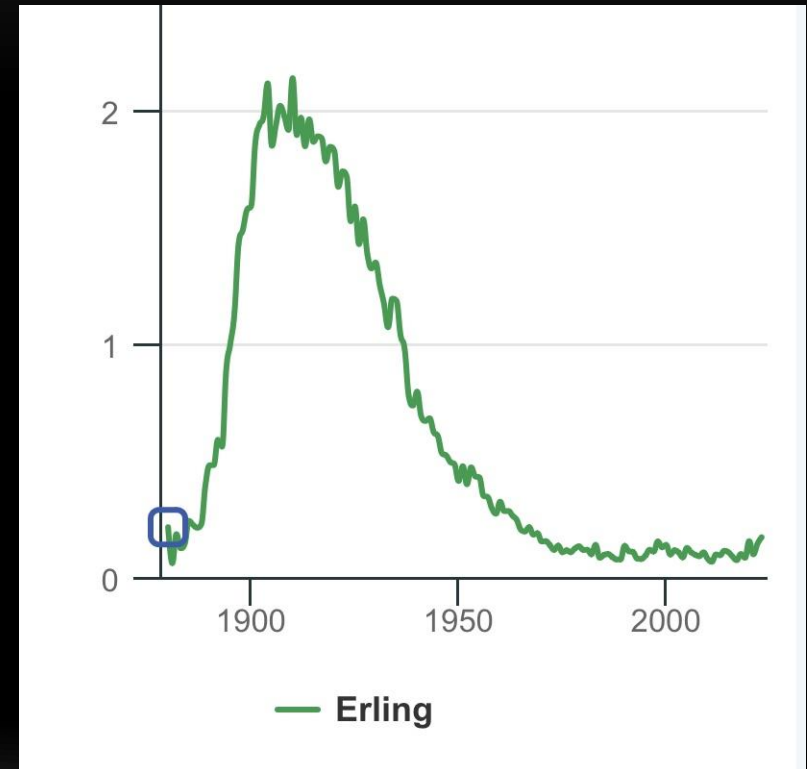
- Aksel er dansk form av Absalon, kjent som kong Davids tredje sønn. Ifølge bibelsk navnebok var Absalon både hans øyenstein og problembarn. Absalon drepte sin halvbror og gjorde senere opprør mot sin far, med dødelig utfall. Et godt stykke unna den fredelige betydningen som ligger i navnet, fredens far.
- Irene og Kyrre er to andre fredfulle navn. De betyr henholdsvis fred og fredelig. Irene er navnet på fredsgudinnen, mens Kyrre ble tilnavnet til kong Olav Kyrre fordi Norge ikke førte kriger under hans styre på siste halvdel av tusentallet.

NAVN MED KONGELIG SUS

- Noen navn betyr konge, som arabiske Sultan og Malik.
- Noen tror kanskje også at dere navn betyr konge, uten at det gjør det. Roy ligner på det franske ordet roi, som betyr konge, men er antakelig skotts-engelsk og kommer fra et gælisk navn som betyr svart.
- Olav skriver seg helt tilbake til urnordisk i formen AnulaibaR. Olav var velbrukt allerede fra vikingtiden. Etter hvert tok variantene Ole og Ola over. Fra 1400-tallet og inn på 1800-tallet var Ola det vanligste navnet i Norge. Det ble til og med brukt på gjennomsnittsnordmannen, Ola Nordmann.

BRAGDENES NAVN

- Bak hver en bragd står det et navn, og historien lever gjennom navnene vi deler med landets mest bemerkelsesverdige personer. Fra Grunnlovens far Christian Magnus Falsen til skaperen av det nynorske språket, Ivar Aasen – som for øvrig var døpt Iver.
- Og selvsagt deler vi navn med verdens beste fotballspiller, Erling, selv om navnet betyr jarlesønn.

NORSK
TOPPHÅNDBALL

Henrik Ibsen klar for Bergen Håndball

NAVN FRA ANDRE RELIGIONER

- Et annet velbrukt navn i en annen trosretning er Muhammed/Muhammad.
- I 2017 fikk ti arabiske navn sin egen norske navnedag. Flere av dem har en eller annen tilknytning til profeten Mohammed.
- Få arabiske navn gjør seg gjeldende på norske topplister. Med unntak av Muhammed/Mohammad, som klatret helt til topps i Oslo i 2007.
- På landsbasis lå navnet på 18. plass på listen over populære navn i 2023.

NATUR(LIGE) NAVN

- Et eksempel på navn vi bærer fra planteverden er Linnea. Dette blomsternavnet er av nyere opprinnelse, laget av etternavnet til den kontroversielle botanikeren Carl Von Linne (1702-1778).
- Navnet har hatt en synkende kurve etter toppåret 2008, da Linnea var Norges mest populære babynavn.

NAVN MED VINGESPENN

- Det mest brukte ørnenavnet er Arne
- I dag er Arne Norges 17. mest brukte navn – med rundt 20 000 bærere
- Også kvinnenavnet Robin kan stamme fra en fugl
 - Mannsnavnet kom først og var en kjæleform av Robert
 - Fra midten av 1900-tallet ble Robin tatt i bruk som kvinnenavn, antakelig inspirert av det engelske navnet for rødstrupe.

DYRENAVN

- Vi kjenner alle bruken av dyrenavn, for Bjørn er et av våre mest brukte navn.
- Mer tilfeldig er det nok av flere husdyr er representert i navnestatistikken. Navnene Ku, Sau og Lam er neppe inspirert av gårdsdyr, men henholdsvis 4, 18 og 40 (pluss 15 kvinner) mennesker responderer på disse navnene – som trolig har asiatiske røtter.

MIRAKLENES TID - NAVNESØSKEN

- Miraklenes tid er tilsynelatende ikke forbi, enten du heter Mi Rakel eller Asher, som betyr mirakel. Vi lever nemlig side om side med personer som bærer navn fra verdenshistorien, om det er
 - George Michael bor på Nøtterøy og George Washington er fra Oslo.
 - Vi deler navn med kjente mennesker, enten de er skotske med kilt eller franske keisere. For vi heter William Wallace, som den skotske ridderen som gjorde opprør mot engelskmennene.
 - Ti nordmenn deler også navn med en av verdens mest omtalte personer, den franske keiseren Napoleon.

DYPE NAVNEAVTRYKK

Samtidig er det enkelte navn som har gjort så dype avtrykk i historien at få nordmenn bærer dem. Selv om vi kan møte Jesus på trikken i Oslo i dag, så har vi ikke tradisjon i Norge for å gi barna våre navnet som endret hele vår tidsregning.

POPULÆRE DISIPPELNAVN

- Jesu disipler – og andre bibelske navn - har derimot klamret seg fast på navnetoppen, uten at det fører til mer slitasje på norske kirkegulv.
- Andre navn bærer kristendommen i seg uten å være omtalt i Bibelen.
 - Christian stammer fra Christianus som betyr som hører Kristus til eller kristen.

TROEN GIR – OG TAR NAVN

Men troen både gir og tar navn. Det bibelske Jonas er et navn som regnes som uaktuelt enkelte steder i Norge, nettopp som følge av hendelser i Bibelen, og overtroen med mørke skygger som har fulgt navnet helt frem til i dag.

Overtru gjer at Jonas nesten ikkje finst i Austevoll

AUSTEVOLL (NRK): Overtru får fiskarar til å vraka eit vanleg gutenamn. I generasjonar har austevollingar styrt unna å kalla ungane sine for Jonas.

BIBELSKE KVINNENAVN

- Bibelen domineres av mannlige røster, men noen kvinnenavn er også svært sentrale. Et av de mest kjente fra Det nye testamentet er Maria, kjent som Jesu mor. Maria er en gresk-latinsk variant av hebraiske Mirjam og Marjam. Det kan bety tjukkfallen eller kraftig, men også ønske på hebraisk eller elske på egyptisk.
- Maria var et vanlig navn i Norge mot slutten av 1500-tallet, da gjerne i formen Mari. I dag heter over 20 000 norske kvinner Maria, og det gjør det til Norges 8. mest brukte kvinnenavn. Over 66 millioner kvinner bærer navnet på verdensbasis.

SAMME NAVN – ULIK SKRIVEMÅTE

- Mange navn skrives på en rekke ulike måter
- Et eksempel er Kristoffer, eventuelt Christoffer, Christopher, Kristopher eller Kristofer. Heter du Kristoffer i en eller annen form, bruker du garantert en del av livet på å forklare skrivemåten til navnet ditt.
- Caroline må også påpeke at hun ikke heter Karoline, Carin blir «alltid» stavet Karin, Philip blir Filip, mens Venche blir Wenche. Alternativ Venke, Wenke, Vencke eller Wencke. Timm må kjempe for sin ekstra m, og Geirr må forklare sin norrøne og ekstra r. Samtidig drømmer kanskje Johannes om en ekstra n.

MYNDIGHETENES INNBLANDING I NAVN

- Flere navn som var tidligere ulovlig, er i dag i bruk – om enn ikke alltid i stort antall.
- Norske myndigheter har heller ikke alltid nøydt seg med å forby eller godkjenne navn. Justisdepartementet har også forbeholdt seg retten til å fraråde befolkningen navn de anså som upassende – gjennom såkalte navnebyrdelister. På midten av 1940-tallet sto dette å lese i Bergens Tidende:
 - «En stor skare norske barn vil etter hvert som de vokser opp måtte komme til å føle takknemlighet overfor Justisdepartementet av den enkle grunn at dette har reddet dem fra navn som deres foreldre har villet klistre på dem, og som uten tvil ville blitt dem en byrde gjennom livet ...» Listen inneholdt navn som Vent og Vinke.

EN SEJERSMARSJ?

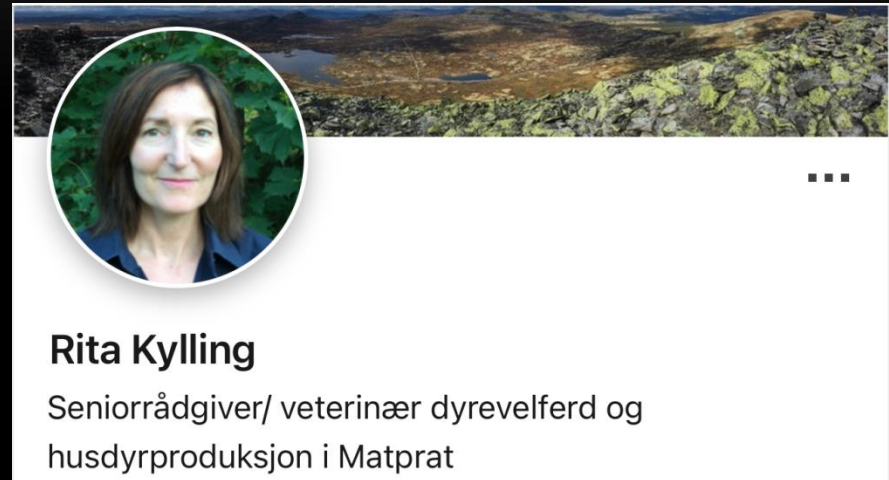
- Vi er trendbevisste i våre navnevalg, samtidig som vi er opptatt av de klassiske navnene.
- Vi har navn med høy og lag gjennomsnittsalder og navn med spesielle bokstaver og med stumme bokstaver.
 - Vi elsker den stumme h-en i Elisabeth, men vi unngår den stort sett i Roar.
- Vi bærer nye navn og gamle navn.
 - Sejer var navnet på seks menn i folketellingen i 1801, og i 2023 var det fortsatt seks som het Sejer.

«NYE» NAVN

- Det er få hvite flekker igjen nå navnekartet, men det finnes muligheter. Ikke bare er det mulig å oppdage et nytt navn, for eksempel et bortgjemt sted i utlandet, eller å gjenoppdage et gammelt et – det går også an å lage nye.
 - En måte å gjøre dette på er å lage nye sammensetninger av eksisterende navneledd, for eksempel norrøne. Det gjenstår fortsatt noen kombinasjoner som ikke er brukt. Et eksempel på et navn som i «nyere tid» ble laget på denne måten er Jarldis. Navnet ble laget i 1889. Det er ikke å finne i SSB statistikk i dag.

NAVN SOM PASSER TIL YRKE

- Noen bærer også navn som passer til hva de driver med, som veterinær, Rita Kylling.
 - Rita er et italiensk navn. En kortform av Margherita, jf. Margareta som betyr perle. I dette tilfelle perlekylling.
- Andre eksempler er:
 - Lars Brenne – tidligere brannsjef
 - Knut Buen – felespiller
 - Torleif Trykkerud – kiropraktor
 - Harald Fylling - tannlege

SELV(VESTE)VALGTE NAVN

- I kategorien høytidsnavn finner vi blant annet navnet Godjuloggodtnytår.
- Andre endrer skrivemåten på navnet sitt, og med det blir det også unikt i forhold til antall bærere. Da Sonja, som har 4 565 bærere endret skrivemåten til Sånnja, ble hun antakelig den eneste med navnet i Norge.
- Det tror nok mange også at navnet Selveste vil kunne være, men det er 14 menn i Norges som kan heve nivået på enhver entre. Her kommer Selveste ...
- Endring av navn kan også markere nye begynnelser. 25. november 1905 forlot den navnerike Christian Frederik Carl Georg Valdemar Axel, prins av Danmark, sin tilværelse i England og ankom norsk jord som Haakon – kjent som Haakon VII.

UNIKE NAVN

- Mange av de omtalte navnene har tusenvis av bærere, andre så få at de så vidt er en del av den levende navnekatalogen.
- Statistikk fra 2022 viser at flere og flere foreldre i dagens Norge velger sjeldnere navn. Nesten åtte prosent av jentene og sju prosent av guttene fikk et helt unikt navn i 2022.
- Men navn dør sjelden, i alle fall de som har et gitt antall bærere, de bare hviler godt og vel hundre år før de kommer tilbake. Alt som skal til for å gjenopplive et navn som er borte, er tross alt at noen plukker det frem igjen. Det kan være Visvas, eller et annet navn som kanskje passer bedre i tiden.

VÅRE MEST POPULÆRE NAVN

Hvert år publiserer SSB en liste over Norges mest populære navn. For de innvidde er det antakelig få overraskelser fra år til år, men mange foreldre blir overrasket over at de har valgt samme navn på barnet sitt som så mange andre. De bare likte Lucas veldig godt. De bare falt for Olivia. Lucas/Lukas og Olivia er altså dagens toppnavn blant småbarnsforeldre.

HVA KARAKTERISERER DE MEST POPULÆRE

- Den åpenbare røde tråden for guttenavn de siste årene er bibelske navn.
 - I 1950 var det kun 1,5 prosent som fikk navn fra verdens mest solgte bok. De siste 15 årene har populariteten økt betraktelig, og i dag ligger prosentandelen på rundt 20, altså hvert femte guttebarn.
 - Den gjennomgående trenden for populære jentenavn er a-endelsen. I 1947 var andelen på kun 12,5 prosent. I dagens Norge er den på over 50 prosent.

GJENGANGERE FOR GUTTER

- Toppnavnet Lucas/Lukas
- Filip er et annet eksempel på en disippel som også har vært gjenganger på topplisten de senere år. I motsetning til Lukas har dette navnet solide norske røtter. Betydningen derimot er kanskje ikke for alle, for Filip betyr hestevenn.
- Visste dere at Ulrik var et navn som ofte ble gitt gutter født utenfor ekteskap i det danske kongehuset. Ulrik er på 27. plass på listen over populære babynavn.

NORGESTOPPEN FOR UNIKE SKRIVEMÅTER

Om vi lar være å slå sammen skrivemåter og lar hver skrivemåte telle som et selvstendig navn, er det Noah som er Norges mest populære guttenavn. Første gang Noah var øverst på listen var i 2021. Det er en prestasjon for et navn som nærmest var ikke-eksisterende i Norge før millenniumskiftet. Oliver kommer da som en god nummer to, etterfulgt av Elias, Emil og William.

POPULÆRE JENTENAVN

- Det er Nora og Emma som har gitt navn til flest jenter de siste årene.
- I 2023 måtte Nora se seg slått av Olivia, Emma og enda flere til. Nora er nå Norges 6. mest populære jentenavn.
- De andre toppnavnene har ikke endret seg voldsomt fra år til år. Blant gjengangerne finner vi blant annet Sofie med flere skrivemåter og ulike endelser.

MEST POPULÆRE JENTENAVN MED UNIK SKRIVEMÅTE

Om man ser hver enkelt skrivemåte hver for seg også for jentene, så er det Emma som troner øverst, etterfulgt av nettopp Olivia og Ella, deretter nevnte Nora. Ikke alle har et søskenbarn på Gjøvik, men alle kjenner en Emma.

ER SMAKEN SOM BAKEN? LOKALE FORSKJELLER

- Fylkesoversikten viser gjenkjennelige navn fra den nasjonale topplisten, selv om de fleste fylker har sine favoritter. Lucas skiller seg ut som en felles favoritt også fylkesvis, mens Oslo skiller seg derimot noe ut med Mohammad og Hennie som toppnavn.
- Noen navn er ikke å finne på vår nasjonale topp liste, men er populære lokalt. Gustav er på topp i Asker, Kasper i Bodø – sammen med Astrid. Mens Theodor er favoritt i Nordre Follo. På listen finnes også gjenkjenbare navn som tidligere også har vært svært populære. Toppnavnet fra 1880 til 1917. Ja, Anna er det 8. mest populære i Ålesund i dag.

SNITTALDER PÅ BÆRERE AV NAVN

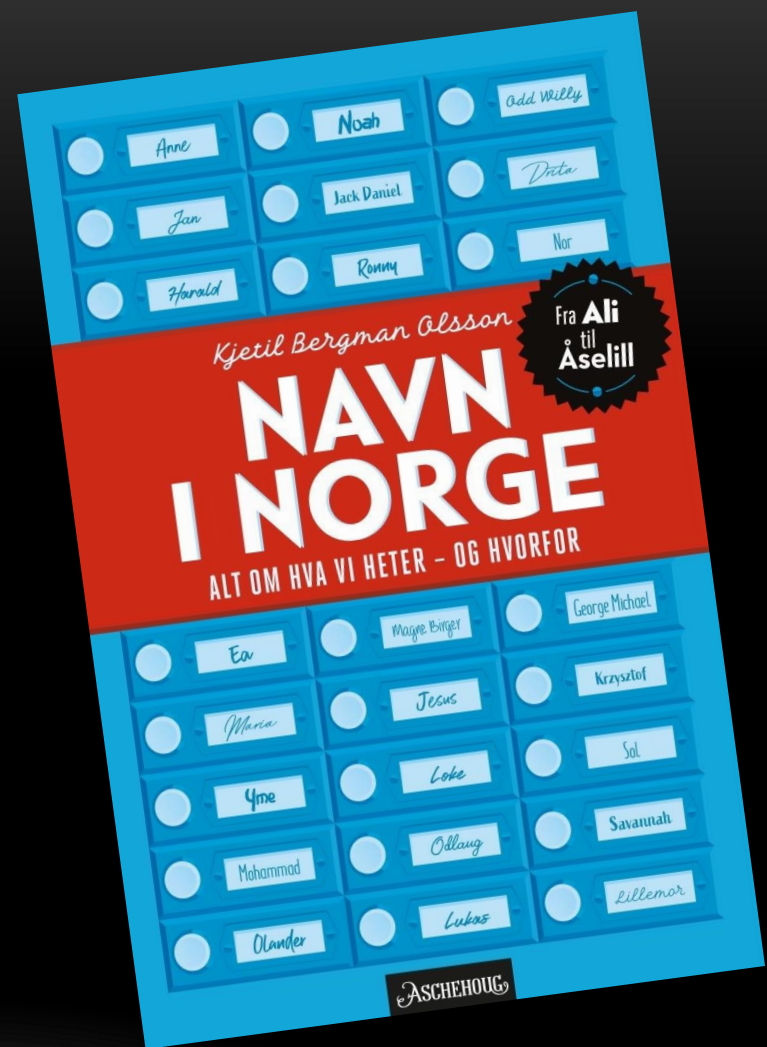
- Navnet med lavest gjennomsnittsalder - og med mer enn 50 bærere i Norge per 2023 er Mileah, etterfulgt av det samme navnet uten h. Det guttenavnet som har lavest snittalder i Norge i 2023, er Milas, som kun er 3,6 år.
- Listen over våre eldste navn viser Thorbjørg og Adolf.
- Ola og Kari Nordmann blir eldre og eldre, selv om Ola med sine 41 år trekker ned snittet noe.

NAVNEBONANZA

Navn omkranser oss. De kommer til oss over grenser, i drømmer, fra bøker, hendelser, sang og klang. For navn er folk, og folk heter Jo, ikke Nei. Paris, ikke Sarpsborg. Alexander den store, eller lille, sitter i kassen på Rema og teller over tolv tusen navnebrødre. Rema er for øvrig navnet til et drøyt dusin kvinner i Norge. Vi fosterer opp og døper en ny Odin, i Faderen, Sønnen og Den hellige ånds navn, samtidig som andre skifter bleie på sin Bjørn, heldigvis med stor B. Tenåringen Johannes, med kallenavnet døperen, nekter å la seg konfirmere, men har sluttet å le av at den forhenværende presidenten i USA bærer tegneserienavnet Donald. Pippi bor også på norsk jord, i et tosifret antall versjoner, men det er ingenting sammenlignet med de over tretten tusen som bærer navnet på Astrid Lindgrens urokråke Emil.

VÅRT NAVNEGALLERI

Det er et stort navnegalleri som møter oss, dag etter dag, gjennom livet. Navn er tilværelsenes evige gjentakelser, uten at de blir klisjeer. Navn er våre spor i livet. De markerer dager og minner, forfedre og barn, naboer og kolleger, venner og fiender, mennesker vi har kjent og folk vi kommer til å møte. Slik bærer navn vår historie. Navn er summen av Norge, fra Ali til Åselill.

- Bildekilde:
 - 1. SSB.no
 - 2. www.nme.com, av David Renshaw, 11.3.2015
 - 3. Humordido.net
 - 4. Nrk.no, Knut-Øyvind Hagen, 15.11.2020
 - 5. Egenlaget illustrasjon
 - 6. Tb.no, Aleksander Limkjær
 - 7. Gat.no, 15.6.2020
 - 8. Klikk.no, Mari Parelius Wammer (foto privat), 30.4.2017
 - 9. www.americafestival.no
 - 10. Oblad.no, Stig Persson (foto)
 - 11. Nrk.no, Rune Fredriksen, Live Marie Hagen Wold, Håkon Martinsen (foto)
 - 12. Amazon.com
 - 13. SSB.no
 - 14. SSB.no
 - 15. Topphandball.no, Hege Bjanes Iversen (foto), 17.01.24
 - 16. Nettavisen.no, Trine Solberg, Hanna Reppen Kvikstad (foto), 20.09.20
 - 17. Ao.no, Birgitte Henriksen, filmet av Per Ulv Haukeland, 11.11.21.
 - 18. Framtidinord.no, 5.2.2017
 - 19. Nrk.no, May-Helen Rolfsnes, Per Vidar Raunholm (foto), 4.9.2016
 - 20. Linedin.com
 - X.com, Sportsklubben Brann (fotograf ikke oppgitt)